

מסורת הש"ס

(א) ונכרתה כה ושי"ט
(ב) רש"ל מ"ו, א (לעיל קמ"ט)
(ג) וי"ט פ"ג, ד (ו) וי"ט
פ"ט מ"ח (מ"ח); (ז) ד"ג, ו
(ח) וי"ט פ"ג, א (ו) וי"ט
מוספת ש"ס ד"ה ט"ל, ט

הגהות הב"ח

(א) גמ' לא תירפס בלון
(ב) רמב"ם (ד"ק) ת"מ וי"ב ס"א
אבל פ"ג, ט (ז) ת"ב
ד"ה שאל וכו' דקמס שאלה
גמ' ז' י"ט; (א) ב"ד
היה חייב להחזיר אלא
דעבדי; (ב) ד"ה אלתקין
וכי' דאלמ כספון דהא קא
מפשי בהילוכא;

גליון הש"ס

מתנ"י שואל אדם מחבירו.
ע"י בירושלמי פ"ח משפיעת
על מ"ד הוהא בריש ש"ס;

רבינו חננאל

הלכה מחזירין את השבר.
רבה בר בר חנה לא
על לפירקה דרב יהודה,
שדריה לאדא דיאלא א"ל
דול גור ביה, אול גוריה,
פירוש אמשכיהו הביאהו
מלשון פרץ נחל מעט גר,
כלומר הכריחהו, כדגרסין
בפרק בנות בותות נידות
מעירסתן שילא בר אבנא
עבד עובדא כרב, כי קא
ניחא נפשיה דרב א"ל לרב
אמי ויל גניעיה אב אסור,
צניא (גרידת) [גרידת], הוה
סבר דרדיה א"ל, ופי' הכוונה
וכי, מי שנפרקה ידו או
רגלו, פי' שף מבוכיה, לא
יטרפס בצונן אבל רוחץ
כדרכו ואם נתרפא נתפס,
רב אמי דרשיניה ליה
ידיה והיה אומר לרב יוסף
ומראה כדרי אס עישה כדרי
כאן או כן מותר אז אסור,
עד שהיה מראה לו כדרי
שיראה מה שחזרו חכמים
חזרה ידו, למקומה ונתרפא.
הדרן עלך הבית
פרק עשרים ושלש
שואל אדם מחבירו כדי
יין וכדי שמן ובבלב
שלא יאמר לו הלויני
כו', ואוקימנא דרשינן
שמה יכתוב, (ו) ויכין שאם
יאמר לו הלויני גוערין
בו ואומרין לו אסור
לומר כן ביום שבת, לשון
הלואה מינכרא מילתא ולא
אתי למכתב, ויכין שהחזיר
א"ל רבא בר בר חנן לאמי
נסבי להא דה"ל

(א) ענין צניעו שגסל עין
גכ"א.
(ב) אלו מונח ללשונה ואולי
דהיה לו יכין הפסוק בגמ' א
המוסגר בחי' לנגה והוהא
מח' השב"א כאן ומפשי
רבינו דהתלוק הוא בשפת
עין שאל אומר הלויני קאמי
עלויי טו כי היכתיף אלא וכו'
למכתב מלשון שאלה וכו'
ת"ק.

חבית פרק שנים ועשרים שבת

קמח.

הלכה מחזירין אס השבר. סבירא ליה לשמואל מחזירין תנן: אדא דיאלא, מנשטר"ל ממונה: גרביס, קח בגדו עד שיצא: אסא, רבה אשכחיה לרב יהודה כו': הא חנא דידן, מנמקומנו הוא ולא שמענו וזאת מפיו עד הנה: ולא דינא גרביסך, בתמיה. שאלו לא באת לא למדנו: שניא ליה ידיה, בעתה ידו ממתקומה, אשולשטיי"ר בלעז: פני מאלי, היה עושה צניעים הרבה ושאל: בחדא מחיסא מחיסנהו, בצאריגה אחת ארגמזי: היכא דאיתמר, דמתניתין לאו דוקא תנן איתמר:

הדרן עלך חבית

שואל. שאל יאמר הלויני מפרש בגמרא: שאל לפיוס בצענא, ולא נזכר מע"ש לקנות: לאחר יו"ט, ליום שלשי: גמ' הלויני, משמע לומר מרובה וקיי"ל במסקת מכות (דף ג.) סתם הלואה ל' יום ואמי מלוה זה לכתוב על פנקסו כך וכך הלוימי כדי שלא ישכח: א"ל ויכין דבחול נמי זימנין דעני למימר הלויני ואמר השאילני ולא קפיד עליה, והוא הלואה: בצענא נמי, כי אמר השאילני סבר דהלואה היא ואמי למכתב ומאלי היכר איכא: ה"ג א"ל בצענא כיון דהשאילני שרו ליה רבנן הלויני לא שרו ליה מינכרא במסקת צינא"ט, כל כמה דאפשר לשנויי משניין, דלמיתנין! המציא כדי יין לא יציאם בגל וצקופה כו':

הדרן עלך חבית

שואל. אדם מחבירו כדי יין וכדי שמן ובבלב שלא יאמר לו הלויני וכן האשה מחבירתה ככרות ואם אינו מאמינו מניח מליתו אצלו ועושה עמו חשבון לאחר שבת וכן ערב פסח בירושלים שחל להיות בשבת מניח מליתו אצלו ונוטל את פסחו ועושה עמו חשבון לאחר יום טוב: גמ' א"ל רבא בר רב חנן לאבבי מאי שנא השאילני ומאי שנא הלויני אמר ליה השאילני לא אתי למיכתב הלויני אתי למיכתב והא כיון דבחול זימנין דבעי למימר ליה הלויני וא"ל השאילני ולא קפיד עילויה ואתי למיכתב בשבת נמי אתי למיכתב א"ל (ב) (בחול דלא שנא כי א"ל הלויני ל"ש כי א"ל השאילני לא קפדינן עילויה אתי למיכתב) בשבת כיון דהשאילני הוא דשרו ליה רבנן הלויני לא שרו ליה מינכרא מילתא ולא אתי למיכתב (א) א"ל רבא בר רב חנן לאבבי מכדי אמרו רבנן הכל מולי דיום טוב כמה דאפשר לשנויי משניין הני גשי דמליין חצבייהו מיא מ"ט לא משניין ימושם מפשו בהילוכא דמליין בחצבא וזמא לימלו בחצבא וזמא הא קא

שואל אדם מחבירו כדי יין וכדי שמן ובבלב שלא יאמר לו הלויני. פירש רש"י טעמא משום דקתם הלואה ל' יום ולפי שהא לזמן מרובה יותר משאלה אתי למיכתב וקשה לר"מ דקתם אשאלה (ט) ל' יום דאמר בזמנות בהתכלת (דף מד.) טלית שאלה כל ל' יום פטורה מן הצינא ואמרינן נמי התם הדר בלכסני' בל"י והשוכר בית בחו"ל כל ל' יום פטור מן המזוזה מכאן ואילך חייב זמזוזה אלמא דקתם שאלה ל' יום איתא ולהכי פטורה כל ל' יום דאמר שאלה היא אלב מכאן ואילך נראה כמו שלו ומיניה יכול לומר לרש"י¹ לאו משום דאי מתבע ליה לדינא בתוך ל' יום שאין תריך להחזיר דודאי היה חייב להחזיר (ו) דעבדי אינשי דמשאלי פחות משלשים יום² אלב טפי לא משאלי הלכך עד ל' יוס³ אמרי אינשי שאלה היא⁴ ור"י פירש לנו דהיינו טעמא בשאלה לפי שהיא חוזרת בעין לא אתי למיכתב אלב לשון הלואה אינו חוזר בעין! ואמי למיכתב וטע"ג דכי שאל מיניה כדי יין וכדי שמן לא הדידי מיני מ"מ מתוך שזמנין לו לשון שאלה וזכור⁵ הוא ולא אתי למיכתב. מ"ר וכן פירש ה"ר פורת:

אתקין רבא במחוזא דדרו

ספרים אינו כתוב כאן ולא צפירוט רש"י וצריש המציא כדי יין (צ"ל דף ג. וס) נראה שהוא מקומו וזה לשון פירוש הקונטרס בצ"ל דדרו דזוחקא משו שאדם יחיד נושא בחול על כתיפו בטורח אס צל לשאמו לנודך יוס טוב ציו"ט כגון חצית או שק מלא פירות שאינו ציו"ט דצינגלא עתר שקורין פרוק"א כדרך נושאי מלח למכור מפני שצריך לשנות וכשמשה ישנה להקל משאו ולא להרבות טורח ציו"ט ועמר זה נוח לשאת זו משא כדז וכשנושא זו חצית הנישאת כתיף ישנה להקל דדרו דצינגלא משו חצית גדולה שרגילה לשאת דצינגלא לידרו בצארגא ישאחו ציו"ט צ"י בני אדם צמוט עד דכתפיה דהיינו נמי שינוי להקל דדרו בצארגא צמוט על כתפיה לידרו ציו"ט אומו משו בצאכפא צמוט צדיים משום שינוי הוא ואינו מרבה טורח צניעו דדרו בצאכפא ניפרוס סודרלא קל הוא ואינו מכביד ושינוי צעלמא הוא ולהצנע עד כאן לשונו ומשמע מתוך פירושו דכל אלה משו אחד להם צנוה ואין זה נושא יותר אלא שנושא משאו צניעו אחר ממנה שהיה רגיל וזה דחקו שאם נפרש שכל אלו מנעטים משאם מחשך היו רגילים לשאת קשיא הא דאמר בסמוך (י) מפשי בהילוכא משמע מפירושא דאגרא נושאים שני בני אדם שפיר צמוט צניס ויש זו משו שני בני אדם שנושאים כל מה שרגילין לשאת דצינגלא ודינגלא היא משו שני בני אדם דלמשמע בצצא מצינא צס"פ השוכר את האומנים (דף פג.) וקשיא לר' דהתם משמע נמי דאגרא אין זו משו לשני בני אדם דאמר התם דדרו בצארגא מילתא משלם פלגא מ"ט נפיש לחד דחוטג לתרי דומי לפשיעה ודמי לאונס דצינגלא משלם כולה" משמע דלא היו יותר לתרי ונראה דאגרא לשום אדם אינו נראה עובדא דחול דדרו דצינגלא לידרו בצארגא וטע"ג שפומשי בהילוכא יכול לשנות כיון שאינו נראה כל כך עובדא דחול והשתא אתי שפיר דדרו בצארגא לידרו בצאכפא אע"פ שבדודאי מרבה זמזוהי הוא צנושא צדיים המוט מכשנושא על כתיפו מ"מ כיון שאינו נראה עובדא דחול כמו אגרא יכול לעשות כעין שמלינו גצי בהמה מסוכנת דתנן צצילה (דף כה.) שחטה צציה לא יציאה צמוט אלא מציאה צידו אצרים אצרים ותנן נמי (דף כט.) וס) בהמציא כדי יין לא יציאם בגל וצקופה אלא מציא הוא על כתפיו או לפניו אלמא הני אע"ג דמפשי בהילוכא⁶ כיון שאינו עושה כל כך כדרך שעושה בחול⁷ יש לו לשנות⁸ והיא דבסמוך דמליין בחצבא וזמא ודמליין בחצבא רבה מרווייהו עובדא דחול ובעינן שנושאים זה נושאים זה הלכך אין לו לשנות לא להקל ולא להכביד דכפי' טעמא ובהיא דלעיל צריש מפנין (דף קכ.) לא שייכא עובדא דחול שאינו מטלטל אלא צבית מזוית לזוית. מ"ר. ובהיא דשחטה צציה פירש צריש מפנין (ג"ז שס) צצ"א וכמו שפירש כאן עיקר עובדא קשה לי לפי' הקונטרס דדרו בצאכפא אמאי ניפרוס סודרלא עליה הוה ליה למימר לידרו בצארגא כיון שאינו משנה להכביד יותר מאכפא כמו שמשמע נמי מתוך פירושו ולפירוש רבי אחי שפיר:

עין משפט
נר מצוה

נא א טושי"ע אר"ט סימן
שם סעף פ':
נא ב טושי"ע פ':
ג א ד מיי' פ"ג מה"ל שנת
הכלל יד פתח לאין סה
טור שויע' אר"ט סימן א
סעף א':
ב ה מיי' פ"ה מהלכות י"ט
הכלל א ב פתח לאין סה
טושי"ע אר"ט סימן מקי
סעף פ':
ג ר מיי' שם טושי"ע שס
סעף י' וזמנן שם
סעף ה':

לעני רש"י

מגשטר"ל [מנישטר"ל].
פסקי. שו"ת.
אשולשטיי"ר
[אישלושטיי"ר]. לנקוט.

מוסף רש"י

איתפח. מתפלל (ב"ט פ.
טוהרין קב). בהרא מחמת
מזחיתנהו. וכו' צ"ל אית
איתפח. לטול. לטן עובד ממי
(שמות לט כב תרגום של
מנשה אר"ט) דמיקון דכי
קרו לו אינשי אריגה, שמכר
את דבניו ותו"י נח ובעיני
פומים מב. א.
הדרן עלך חבית

מוסף תוספות

א. נמי. מוס' הר"ש.
ב. דסתם הלואה ל' יום ויא
ג. תבע ל' יוח ל' יום לא
פרע ל'י אבל שאלה. מוס'
ה"ש. ג. הדרהא בעינא.
ה. מוס' ר"י. [ו]למה ליה
לכתבי' ביה עד ל' יום.
ז. כשאני מטיל
בה צניעות לא אתי לידו
חשאר דמינא. רש"י.
ה. הא לבתר מכאן אתי
לידי חשאר ולעולם
המשאל סתם אין לו זמן.
ה. [והא] רואה
אותה, לא הייש לשבחה
רש"י. 1. (ד)חייש לשבחה.
רש"י. 2. דהוי"ל למימר
ל' יום. 3. אכל
לעולם כשם שסתם
הלואה ל' יום כך סתם
שאלה ל' יום. 4. מ' הר"ן.
5. דפשיעה לגמרי היא.
6. משום
טוהא יתיירא לא קפדינא.
7. מוס' צ"ל כט: ד"ה המציא.
8. עדיף טפי לאפושי
בהלוכא. מוס' צ"ל כט:
9. כי היכי
דלא לתחוי דעבדי כעובדי
הדול. מוס' פ"ה כט: ד"ה
המציא. 10. ולכך קאמר
למעוטי בהלוכא עדיף
טפי משום טוהא יתיירא.
מוס' צ"ל כט: ד"ה המציא.